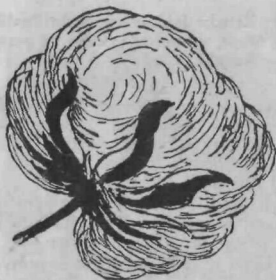

O izvoru blaga za naša oblačila?

Prve obleke, ki jih je človek poznal, so gotovo kože ubitih živali, v katere se je zavijal, da bi ga varovale pred mrazom in mokroto. Pozneje se je naučil uporabljati v to svrhu tudi druge dobrine, ki mu jih je nudila narava: porezal je ovcam volno in je izdelal iz nje mehko in toplo tkanino. Še kasneje so pa pričeli uporabljati za izdelovanje tkanin zelo dolge niti, ki jih je napredla gosenica sviloprejk, ko se je zabubila; dobili so blestečo svilo.

Tudi rastline so služile in služijo še danes za izdelovanje tkanin. Predvsem je treba omeniti rastlino z lepimi modrimj cvetovi, ki jo imenujemo lan. V stebelu te rastline so dolge, tanke, toda zelo trdne niti, ki jih imenujemo vlakna. Ko prično stebela rumeneti, takrat iztrgajo rastline iz zemlje, jih namočijo v stoječo vodo ali jih pa razprosto za nekaj tednov na travnik, kjer so izpostavljene vlagi, da se omehčajo in da se vlakna dajo lahko odluščiti. Če se jih pa drže še leseni ostanki, potem stebela posušijo in jih zlomijo v majhne koščke; na ta način jih lahko oprostijo od ostankov lesa in skorje. Vlakna položijo nato enakomerno drugega poleg drugega in jih potezajo skozi zobe tkzv. grebenastega češlja. Pri tej priliki tudi odstranijo kratka vlakna, imenovana potirkji ali zadnje predivo. Iz dolgih vlaken pa predejo prejo in iz preje izdelujejo platno. Ta posel so oskrbovale še pred 50. leti žene same, ki so izdelovale tudi tkanine. Prejšnje čase je imela na deželi vsaka gospodinja svoj kolovrat in statve in je sama

tkala platno za perilo in obleke. Danes pa predejo in tkejo stroji, ki jim človek samo streže in jih upravlja. Tvornice nam nudijo platno različnih debelin, najfinejše se imenuje batist, najdebelejše pa jadvovina, iz katere izdelujejo nahrbtnike in šotore. Iz platenih tkanin, ki so postale neporabne, izdelujejo papir.

Za oblačila pa se rabi tudi bombaž ali pavola, ki jo pridobivajo iz rastline, ki raste v toplejših krajih. Ta rastlina ima plodove, obdane s kožico; v njih so spravljena semena. Vsako seme ima na enem koncu dlačico, ki je tudi do pet centimetrov dolga. Ko plodovi dozore, se kožica razpoči (glej sliko); takrat jih prično nabirati, ločijo in potrgajo dlačice od semen in jih spredejo v predivo. Iz tega prediva pa izdelujejo tkanine, iz katerih je narejena večina naših oblek. Bombaž se da v neki izvestni tekočini tudi raztopiti in je prav lahko iz njega izdelovati v posebnih strojih dolge blesteče niti. Tako nastane umetna svila, ki se dandanes uporablja mnogo bolj od prave, ker je veliko cenejša, zelo trpežna in ima lep blesek.

Tudi iz kopriv izdelujejo blago za obleke, zakaj tudi ta rastlina ima, kakor lan, v svojem stebelu uporabljiva vlakna. Toda oblačila iz kopriv so trda in raskava in zato niso priljubljena.